

3. Proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on Key Competences for Lifelong Learning. URL : <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.
4. Ključovi kompetentnosti dlja navchannja vprodovzh zhyttja 2018 – Cyfrova kompetentnistj [Elektronnyj resurs] // Dystancijne ta zmishane navchannja informatyky. URL : <http://dystosvita.blogspot.com>.

(переклад на англ. зроблено особисто автором статті)

УДК 378.22.015.31

БЕСПАЛОВА Оксана

викладач кафедри здоров'я людини, реабілітації, фізичної терапії та ерготерапії, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка,

вулиця Роменська, 87, м. Суми, 40002, Україна

E-mail: i-ozon777@bigmir.net

ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФІЗИЧНОГО РЕАБІЛОЛОГА

Анотація. В даній статті автором детально розглянуто основні функції майбутнього фахівця з фізичної реабілітації та їх готовність до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій у професійну діяльність. Проведені дослідження свідчать про необхідність удосконалення змісту навчання і створення дієвої моделі підготовки студентів щодо вивчення варіативного блоку дисциплін з фітнес - технологій.

Ключові слова: фізкультурно-оздоровчі технології, фітнес-технології, професійна діяльність, фізична реабілітація, здоров'я, рухова активність, відновлення, засоби фізичної культури.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах модернізації системи вищої професійної освіти та переходу на існуючі європейські стандарти, коли новітні фізкультурно – оздоровчі технології стрімко заповнюють фізкультурний простір, необхідні нові вимоги до професійної підготовки студентів в сфері фізичної реабілітації. Це пов'язано з підвищенням вимог до їх практичної активної і відповідальної діяльності фахівців з фізичної реабілітації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Проблемі вивчення різних аспектів професійної підготовки фізичного реабілітолога до різних видів фахової діяльності була предметом досліджень багатьох науковців. А саме, висвітленню питань щодо професійної підготовки фахівців із фізичної реабілітації займалися Ю. Лянной, Н. Белікова, А. Герцик, Т. Д'яченко, В. Кукса, О. Міхеєнко, Л. Сущенко, О. Дубогай, В. Завацький; проблему реалізації професійних функцій у реабілітаційних закладах вивчали Г. Атанова, І. Пустиннікова, М. Романишин та ін.; концептуальні положення професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності розкрито Н. Беліковою, вивчення валеологічної діяльності та психологічної форм активності особистості здійснював А. Міхєнко; відновлювальною роботою фахівця з фізичної реабілітації зі спортсменами досліджував М. Романишин тощо.

Проте, аналіз наукової літератури дає підставу стверджувати, що провідні положення професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій ще недостатньо вивчені і висвітлені.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є вивчення недоліків у підготовці майбутнього фахівця із фізичної реабілітації до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій та розробка шляхів її удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сьогодні в сфері дозвілля, рекреації та оздоровлення з'являються нові форми залучення населення до активної фізичної діяльності, будуються спортивні комплекси, рекреаційно-ландшафтні установи, фітнес - та дозвіллеві центри, спортивні майданчики, споруди із штучним покриттям, заняття в яких користуються великою популярністю серед людей усіх вікових груп із різним рівнем здоров'я. Окрім того, затребуваність відповідних фахівців продиктована ще й її розширенням їх професійної діяльності в практиці загальноосвітньої школи, середньої та вищої професійної освіти; застосуванням фітнес-технологій в санаторно-курортному середовищі, індустрії туристичних послуг, додатковій освіті і спортивному тренуванні. Поряд з цим у професійному середовищі обговорюють проблему нестачі кваліфікованих кадрів та наголошують на невідповідності компетенцій існуючих кадрів реаліям практики [7, с. 111].

У зв'язку з цим виникає потреба у висококваліфікованих фахівцях з фізичної реабілітації, які володіють сучасними методами і методиками

організації, планування і проведення занять з використанням сучасних технологій в області оздоровчої фізичної культури та оздоровлення.

Постановкою кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 № 266 підготовка кадрів в області фізичної реабілітації здійснюється при міністерстві Охорони здоров'я по спеціальності «Фізична реабілітація» та освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» та «магістр» [2, с. 21; 7].

Професійна діяльність фахівців з фізичної реабілітації включає в себе спортивно-педагогічну, рекреаційно-дозвільну, оздоровчо-реабілітаційну, корекційну, організаційно-управлінську види діяльності [3, с. 67] та виходить за рамки традиційної педагогічної діяльності, об'єднуючи в собі, як мінімум три великі галузі знання – фізичну культуру, медицину та соціальну (корекційну) педагогіку. Виходячи з цього, можна сформулювати деякі основні їх функції, серед яких: комплексний підхід у застосуванні засобів фізичної культури (фізичних вправ) та природних чинників для оздоровлення; здійснення комплексного обстеження, дослідження фізичного та функціонального стану, фізичної підготовленості людей, які займають оздоровчою фізичною культурою; методично вірне проведення різних форм фізкультурно – оздоровчих технологій та їх планування для тих осіб, які займаються самостійно та ін. [5, с. 96].

У результаті такого аналізу стає зрозумілим, що для успішної професійної діяльності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації необхідна відповідна якісна підготовка в сфері фізкультурно-оздоровчих технологій.

За визначенням Усачева, фізкультурно-оздоровча технологія - це спосіб реалізації діяльності, спрямованої на досягнення і підтримання фізичного благополуччя і на зниження ризику розвитку захворювань засобами фізичної культури і оздоровлення. Це основні правила використання спеціальних знань і умінь, способів організації і здійснення конкретних дій, необхідних для виконання фізкультурно-оздоровчої діяльності [9, с. 114]. Сьогодні найбільш розповсюдженим напрямком таких технологій є фітнес.

Напреев зазначив, що готовність спеціалістів з фізичної реабілітації до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій є сукупною характеристикою особистості реабілітолога, яка передбачає високий рівень оволодіння теоретичними знаннями в галузі оздоровчої фізичної культури з метою ефективного їх застосування у майбутній професійній діяльності, сформованість професійно-реабілітаційної спрямованості на їх використання, високої мотивації, а також сформованість педагогічних умінь і фізичної культури особистості [6, с. 119].

При підготовці спеціалістів з фізичної реабілітації багатьма науковцями виділені основні професійні компетенції, якими повинні володіти майбутні фахівці, щоб відповідати вимогам ринку праці та успішно виконувати свої обов'язки у роботі з будь-якими верствами населення у різних спортивно-оздоровчих та лікувально-профілактичних закладах (А. Фастевець, Ю. Лянной, О. Владімірова, В. Кукса та ін.).

На думку Погонцевої О. В. (2009) найбільш значущими компонентами такої підготовки є теоретичні та методичні знання, професійні вміння та психологічні якості особистості (властивості особистості, мотивація, тощо).

Окрім того, майбутні фахівці повинні мати уявлення про структурно-змістовний компонент фізкультурно-оздоровчих технологій та цільової їх спрямованості.

Поряд з цим, опитування показує, що випускники мають недостатній ґрунтовний рівень знань про специфіку діяльності фізичного реабілітолога до здійснення профілактичної та оздоровчої роботи, не володіють у повній мірі методикою побудови різноманітних форм фізкультурно-оздоровчих технологій [8, с. 110]. Це відповідно впливає і їх практичну діяльність, і проявляється у низькому рівні проведення індивідуальних занять, розробці та впровадженні оздоровчих, реабілітаційних, дозвільних програм для різних груп населення з різним рівнем здоров'я та фізичної підготовленості.

У зв'язку з цим постало питання про внесення змін до викладання варіативних дисциплін з блоку «Фітнес-технології» та базової дисципліни «Теорія та методика фізичної культури», які полягають в розробці моделі фітнес-програм для майбутнього застосування у різних сферах професійної діяльності реабілітолога. Так, враховуючи завдання та функції майбутнього фахівця з фізичної реабілітації, така модель повинна бути спрямована на засвоєння студентами знань та вмінь з методики оздоровчих занять у воді (авкагімнастика, аквааеробіка, Aqua Relaxation, гідротерапія тощо) та роботи у тренажерному залі, із тренажерами при порушеннях опорно-рухового апарату, зору та при відхиленнях у функціональних системах (серцево-судинній та дихальній); з методики застосування елементів ментального фітнесу (Mind body), таких як йога, pilates, йогалатес, Port De Bras, стретчинг у фізичному вихованні учнів та студентів спеціальних медичних груп; з методики функціонального фітнесу для роботи із спортсменами, особами з низьким рівнем функціональної підготовки та при порушеннях опорно-рухового апарату з метою корекції м'язових дисбалансів. Окрім того, акцент повинен бути зроблений на вмінні планувати індивідуальні та групові заняття низької інтенсивності з елементами гантельної гімнастики, а також застосовуючи

інше сучасне обладнання, устаткування (фiтбол, медичний та гiмнастичний м'ячі, масажні ролики, гумові амортизатори та стрічки, гiмнастичні палиці та BodyBar, спеціальні гумові пiвсфери (BOSU) рухливі платформи (CORE); м'які поролонові валики тощо).

Також необхідно враховувати той факт, що у вищому навчальному закладі при підготовці студентів діє принцип варіативності, який дає змогу в процесі професійної підготовки майбутнім фахівцям з фізичної реабілітації обирати для вивчення фiтнес-технології за особистим внутрішнім покликом, а викладачу - реалізовувати педагогічний процес за будь-яким напрямком і моделлю.

Вибір особистісно-орієнтованого підходу в підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації обґрунтовано тим, що особистісно-орієнтоване навчання має на меті: розвивати індивідуальні пізнавальні здібності кожного студента, допомогти їм пізнати себе, самовизначитися та самореалізуватися. При цьому навчальний матеріал виступає вже не як сама ціль, а як засіб, що створює умови для повноцінного виявлення й розвитку особистісних здібностей у процесі підготовки майбутніх спеціалістів [1, с.28].

Згідно положення про організацію навчального процесу у закладах освіти навчання студентів здійснюється у наступних формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка та контрольні заходи.

Характеризуючи діяльність студентів спеціальності «фізична реабілітація» під час навчальної аудиторної роботи, можна констатувати, що вона припускає різноманітність форм, методів і засобів навчання. Однак, як показує аналіз практики фізкультурно-педагогічної освіти, збільшення об'єму засвоєних фактів або понять, правил або теоретичних висновків не обов'язково істотно змінює рівень компетентності майбутнього фахівця фізичної культури. Це ще раз підкреслює необхідність утворювати міжпредметні зв'язки при вивченні дисциплін циклу загальної, професійної та вибіркової підготовки студентів, і обов'язковим поєднанням з практичною підготовкою, основною формою якої є педагогічна практика.

Висновки. Система професійної підготовки фахівців із фізичної реабілітації у зв'язку з сучасною реформацією вищої освіти та вимогами ринку оздоровчих послуг потребує вдосконалення. В подальшому планується розглянути та дослідити структуру готовності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації до впровадження фізкультурно - оздоровчих технологій у професійній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бермудес Д. Обґрунтування моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації варіативних модулів у процесі професійної діяльності / Д. Бермудес // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2017. - № 7 (71). – С. 26 – 36.
2. Герцик А. М. Фахівець з фізичної реабілітації, чи фізичний терапевт: національне та міжнародне тлумачення назв професій / А. Герцик // Проблеми фізичного виховання та спорту, 2010. - № 10. – С. 21 – 24.
3. Гук С. В. . Професійні функції фахівця з фізичної реабілітації / С. Гук // [Педагогічна освіта: теорія і практика](#). - 2013. - Вип. 14. - С. 66-70.
4. Жуковский Е. П. Понятия «физическая культура» и «физкультурно-оздоровительная деятельность» в педагогической науке: содержательный аспект / Е. Жуковский // Вектор науки ТГУ. Серия: Педагогика, психология, 2013. - № 2. – С. 113 -115.
5. Назарук В. А., Грушко В. В., Клекот С. М. Особливості фізичної підготовки майбутніх реабілітологів у напрямку формування культури здоров'я / В. Назарчук // Вісник наукових досліджень, 2016. - № 3. – С. 96 – 97.
6. Напреев С. Г. Проблема готовности учителей начальных классов к физкультурно – оздоровительной деятельности / С. Напреев // Вестник Череповецкого государственного университета. – 2011. - № 2. – С. 118 – 121.
7. Освітньо-кваліфікаційний рівень „бакалавр” з напряму підготовки 6.010203 „Здоров'я людини” : галузевий стандарт вищ. освіти України із галузі знань 0102 „Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини” / розроб. : Дутчак М. В., Благій О. Л., Василенко М. М., Вовканич А. С., Данилевич М. В., Жданова О. М. [та ін.]. – Офіц. вид. – [Введ. вперше; чинний від 28.05.2013 № 618]. – К. : М-во освіти і науки України, 2013. – 60 с.
8. Прима А. В. Сучасний погляд на формування готовності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності / А. Прима // Наукові записки. Серія: педагогіка. – 2016. - № 3. – С. 108 – 115.
9. Усачев Ю. А. Физкультурно-оздоровительные технологии формирования фитнес-культуры студентов: учебное пособие / Под ред. Ю.А. Усачева. – Киев: Издательство «Логос», 2015. – 200 с.
10. Фастівець. А. професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вітчизняній і зарубіжній педагогіці / А. Фастівець // Педагогічні науки, 2016. - № 66 – 67. С. 77 – 82.

Стаття надійшла до редакції 20.01.2018.

БЕСПАЛОВА Оксана

преподаватель кафедры здоровья человека, реабилитации, физической терапии и эрготерапии, Сумской государственной педагогический университет им .. А. С. Макаренко,
улица Роменская, 87, м. Суми, 40002, Украина

E-mail: i-ozon777@bigmir.net

ФИЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ ФИЗИЧЕСКОГО РЕАБИЛИТОЛОГА

Резюме. В данной статье автором подробно рассмотрены основные функции будущего специалиста по физической реабилитации и их готовность к внедрению физкультурно-оздоровительных технологий в профессиональной деятельности. Проведенные исследования свидетельствуют о необходимости совершенствования содержания обучения и создания действенной модели подготовки студентов по изучению вариативного блока дисциплин по фитнес - технологий.

Ключевые слова: физкультурно-оздоровительные технологии, фитнес-технологии, профессиональная деятельность, физическая реабилитация, здоровье, двигательная активность, восстановление, средства физической культуры.

BESPALOVA Oksana

the teacher of the department of human health, rehabilitation, physical therapy and ergotherapy, Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko,

Street Romenskaya, 87, Sumy, 40002, Ukraine

E-mail: i-ozon777@bigmir.net

PHYSICAL AND HEALTH TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL PREPARATION OF PHYSICAL REABILITOLGY

Summary. In this article the author reviews in detail the main functions of a future specialist in physical rehabilitation and their readiness for the introduction of physical culture and health technologies into professional activities. The conducted studies indicate the need to improve the content of learning and create an effective model of training students to study the variational block of disciplines from fitness technology.

Key words: physical culture and health technologies, fitness technologies, professional activity, physical rehabilitation, health, motor activity, restoration, means of physical culture.

Abstract. The problem is presented in general terms and its connection with important scientific or practical tasks. In the conditions of modernization of the system of higher professional education and the transition to European standards, when the newest fitness and health technologies rapidly fill the

physical culture space, new requirements for the professional training of students in the field of physical rehabilitation are needed. This is due to an increase in the requirements for their practical active and responsible activities of specialists in physical rehabilitation.

The problem of professional training of specialists in physical rehabilitation has been reflected in many studies. In particular, the conceptual apparatus for the training of specialists in physical rehabilitation (O. Vastseva, G. Verich, T. Krusevich, V. Mukhin, V. Murza, S. Popov, E. Pristupa) has been developed, general issues of training of future specialists in physical rehabilitation in higher educational establishments (N. Belikov, A. Hertsyk, T. Dyachenko, V. Kuksa, O. Mikheenko, L. Sushchenko); Some aspects of medical and social rehabilitation are specified.

The purpose of this article is to study the shortcomings in the training of a future specialist in physical rehabilitation before introducing physical culture and health technologies and developing ways to improve it.

Presentation of the main research material with full justification of the received scientific results.

At the same time, in modern society, the process of implementing a variety of modern physical culture and health technologies that have diverse orientation and various target facilities is massive.

Today, there are no well-defined state programs for the teachers of the Higher Educational Institutions on the content, focus and methodology of the training of students-rehabilitation specialists on the introduction of up-to-date physical culture and health technologies into the future professional activity. Such responsibility falls on the shoulders of teachers of educational institutions, which subsequently creates certain inconsistencies in the methodology of training such specialists in different universities of Ukraine. In addition, the scientific methodical literature describes individual technologies and their methodology, but there is no information about

These contradictions require some scientific research that would contribute to the solution of theoretical and methodological problems in the training of specialists in physical rehabilitation to the use of modern physical culture and health technologies in professional activities.

Conclusions The system of vocational training of specialists in physical rehabilitation in connection with the modern reformation of higher education and the requirements of the market for health services needs improvement. In the future it is planned to consider and investigate the structure of readiness of future specialists in physical rehabilitation before the introduction of physical culture and health technologies in professional activity.

REFERENCE

1. Bermudez D. The justification of the model of preparation of future teachers of physical culture for the implementation of variational modules in the process of professional activity / D. Bermudez // *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 2017. - № 7 (71). - P. 26 - 36.
2. Gertsik AM Specialist in Physical Rehabilitation, or Physical Therapist: National and International Interpretation of Profession Names / A. Hertzzyk // *Problems of Physical Education and Sports*, 2010. - No. 10. - P. 21-24.
3. Huck with V. Professional functions of a specialist in physical rehabilitation / S. Guk // *Pedagogical Education: Theory and Practice*. - 2013. - Issue 14. - P. 66-70.
4. Zhukovsky EPP Concepts "Physical Culture" and "Physical Culture and Health Activities" in Pedagogical Science: Content Aspect / E. Zhukovsky // *The Vector Science of the TGU. Series: Pedagogy, Psychology*, 2013. - No. 2. - P. 113-115.
5. Nazaruk VA, Grushko V.V., Klekat S.M. Features of physical training of future rehabilitants in the direction of forming a culture of health V. Nazarchuk // *Journal of Scientific Research*, 2016. - No. 3. - S. 96 - 97.
6. Napreyev S.G. The problem of the readiness of primary school teachers for physical culture and recreational activities / S. Naperev // *The Vestnik of the Cherepovets State University*. - 2011. - No. 2. - P. 118 - 121.
7. Educational-qualification level "Bachelor" in the direction of preparation 6.010203 "Human health": industry standard higher. Education of Ukraine in the field of knowledge 0102 "Physical education, sport and health of the person" / developed. : Dvatchak MV, Blagoj O. L., Vasilenko MM, Vovkanych AS, Danilevich MV, Zhdanova O. M. [and others.]. - Officer kind. - [Introduction. for the first time; effective as of May 28, 2013 No. 618]. - K.: Ministry of Education and Science of Ukraine, 2013. - 60 p.
8. Prima AV Contemporary view on the formation of readiness of future fitness trainers for professional activity / A. Prima // *Scientific notes. Series: pedagogy*. - 2016. - No. 3. - P. 108 - 115.
9. Usachev Yu. A. Physical-health-improving technologies of formation of fitness culture of students: a manual, ed. Yu.A. Usachev - Kyiv: Publishing house "Logos", 2015 - 200 p.
10. Fastivets. A. Professional training of future specialists in physical rehabilitation in domestic and foreign pedagogy / A. Fastivets // *Pedagogical sciences*, 2016. - No. 66 - 67. P. 77 - 82.

(переклад на англ. зроблено особисто автором статті)